

Referat fra møte i Den norske katalogkomité 12. april 2011

Sted: Nasjonalbiblioteket, Oslo

Til stede:

Gunhild Salvesen

Nina Berve

Frank B. Haugen (fra kl. 11.30)

Kjersti Feiring Myrtrøen

Anne Børnes

Linda Østbye

Anne Munkebyaune

Referenter: Frank B. Haugen og Nina Berve

1/11 Godkjenning av dagsorden.

Sak 5/11 ble behandlet etter sak 6/11. Sak 14/11 ble behandlet sammen med sak 5/11. Dagsorden ble godkjent med disse endringene.

2/11 Godkjenning av referat fra møte 27. oktober 2010 (møte 3/10)

Referatet ble godkjent.

3/11 Orienteringssaker

1. Oppdatert versjon av den norske oversettelsen av DCMI Metadata Terms er publisert på komitéens hjemmeside og hos Dublin Core Metadata Initiative (DCMI).
2. Revisjoner til Katalogiseringsregler på komitéens hjemmeside er oppdatert med endring i 6.5 (bruk av konvensjonelle betegnelser).
3. Resource Description and Access (RDA): En avgjørelse om reglene skal tas i bruk i større bibliotek i USA vil foreligge i juni 2011.
4. Nasjonalbiblioteket har påbegynt arbeidet med en webservice for NORMARC/MARC 21-konvertering.
5. Komitéen har mottatt to spørsmål på e-post, angående biinnførsler på omslagstittel og forlagsnavn.
6. Språkkoder for serbisk og kroatisk er endret i basen Språkkoder (sak 24/10 møte 3/10).

4/11 Årsrapport 2010

Årsrapporten ble godkjent med noen mindre endringer.

5/11 Nasjonalt autoritetsregister

1. **Status.** Nasjonalbiblioteket har produsert nasjonale autoriteter for personnavn og korporasjonsnavn fra årskiftet, med hovedvekt på personnavn. BIBSYS er i ferd med å avslutte arbeidet med vedlikeholdsgrensesnittet for registeret til bruk for Nasjonalbiblioteket. Det er usikkert hvor mye mer arbeid BIBSYS har ressurser til når det gjelder utvikling av funksjonalitet og tilpasninger i registeret. BIBSYS må trolig prioritere å arbeide med å få et nytt system i drift til 2013. Det er derfor ikke sannsynlig at nye felter vil bli implementert i det nasjonale registeret nå. Nasjonalbiblioteket har prioritert å få ferdigstilt vedlikeholdsgrensesnittet. Videre er målsettingen å få formidlet nasjonale autoriteter til bibliotekmiljøet utenfor BIBSYS i løpet av året, i et eget grensesnitt. I tillegg er det ønskelig å få eksportert nasjonale autoriteter til The Virtual International Authority File (VIAF) i løpet av året.
2. **Autoritetsposter for konferanser.** På forrige møte (sak 20/10 møte 3/10) kom det fram at BIBSYS autoritetsregister behandler periodiske konferanser på en litt spesiell måte ved å lage en felles autoritet for flere enkeltkonferanser i en konferanserekke (dvs. at autoriteten mangler opplysning om nummer, år og sted). Det viser seg at i LC sin katalog, finnes det tilsvarende konstruksjoner, dvs. innførsler på konferanserekken (uten nummer, sted og år) i tillegg til innførsler på den enkelte konferanse (med nummer, sted og år). Komitéen vil undersøke hvordan dette ser ut i VIAF før vi går videre med saken. Hvis det i VIAF tillates å lage autoriteter av begge typer, må det gjøres tilpasninger i nasjonalt autoritetsregister for å ta høyde for det.
3. **Henvisninger til nasjonale autoritetsposter.** På forrige møte (sak 20/10 møte 3/10) mente komitéen at ikke alle henvisninger som lages i BIBSYS til nasjonale autoriteter vil være aktuelle å ha med i registeret, for eksempel navneformer for nordmenn i bøker utgitt i utlandet. Nasjonalbiblioteket ønsker at alle slike henvisninger tas med, siden *Norvegica Extreanea* defineres som en del av nasjonalbibliografien. Komitéen sa seg enig. Alle henvisninger til nasjonale autoritetsposter regnes derfor som nasjonale.
4. **MARC-format for utveksling av autoritetsposter.** Det var enighet om at komitéen bør starte dette arbeidet så snart vi har kapasitet til det.

6/11 Nye dokumenttyper

Komitéen har mottatt en sak om Digibok og andre lignende formater fra Biblioteksentralens og Nasjonalbibliotekets samarbeidsforum for katalogsaker. Det kommer stadig nye typer av digitale lydbøker og lignende, og disse er vanskelig å gjøre gjenfinnbare etter type fordi Katalogiseringsregler og NORMARC-formatet ikke er tilpasset. Det er ikke en god løsning å bruke emneord, og om felt som serie kan anvendes vil være tilfeldig og derfor lite brukervennlig.

Koder i NORMARC: Komitéens tidligere anbefaling (se "Katalogisering av Digibok" under anbefalinger på komitéens hjemmeside) står ved lag, og vi kan ikke se at det er rom for å føye til flere mer spesifikke koder. Dette er heller ikke gjort i MARC 21. Imidlertid vil vi nå ta inn 019 \$b i NORMARC (se også sak 7/11), som vil gi flere muligheter for søk og statistikk. Verdiene i delfeltet vil bli de samme som Biblioteksentralen bruker, og nye verdier vil kunne innføres raskt.

Fysisk beskrivelse, felt 300: Konvensjonelle (populære) betegnelser er tillatt både for elektroniske ressurser (9.5) og lydopptak (6.5). Vi mener derfor det ikke er noe i veien for å bruke en betegnelse som har fått gjennomslag, for eksempel 300\$a1 digikort. Det er ikke nødvendig å ta med filformat. 300\$b er heller ikke nødvendig når \$a er spesifikk. Komitéen mener også at angivelse av eske i 300\$c er unødvendig når det ikke gjelder et kombidokument.

Systemkrav: Når Digibok, Digikort og lignende er katalogisert som lydopptak og ikke elektronisk ressurs, er det ikke obligatorisk med den formelle noten 538 Systemkrav: ..., men det vil være en fordel å angi bruksområdet, for eksempel 500\$aKan kun brukes i Digispiller.

7/11 Endringer i NORMARC

Komitéen har tidligere signalisert at vi skal begynne å se på oppdateringer i NORMARC (sak 23/10 fra møte 3/10). Biblioteksentralen har meldt behov for flere oppdateringer i NORMARC-formatet:

- 008/33 Litterær form/genre
008/33 Litterær form/genre brukes for å skille mellom skjønn- og faglitteratur når Ldr/06=a og 07=m. 008/33 for en del andre ressurstyper er udefinert eller brukes til annen koding. Biblioteksentralen ønsker å kunne skille mellom skjønn- og faglitteratur også for andre ressurstyper, som for eksempel lydopptak og videoopptak.
- 008 /34 Biografi
Samme problem som i 008/33. Verdier for biografi finnes bare i posisjon 34 for monografier, ikke for andre ressurstyper.
- BS-MARCs 019 \$b Dokumenttype
Biblioteksentralen ønsker at denne innføres i NORMARC, i tillegg til de andre delfeltene som allerede finnes i NORMARC. Komitéen stiller seg positive til å innføre 019 \$b fra BS-MARC.
- 019 \$d Litterær form/genre
Teksten er her litt misvisende. Blant verdiene finnes "T" (tegneserie) og "L" (Lærebok, brevkurs). Dette er faglitteraturkoder. Samtidig angis det at 019 \$d bare skal brukes for skjønnlitteratur. Komitéen går derfor inn for å gjøre endringer her, slik at 019 \$d ikke er forbeholdt skjønnlitteratur. I tillegg vil verdien "bl" (billedbøker) i 019 \$a flyttes til 019 \$d. Verdien "bl" endres til "B" i 019 \$d. Komitéen kommer til å se på hele 019 i forbindelse med innføringen av 019 \$b fra BS-MARC.
- 041 Språkkoder for talespråk for videoopptak.
Biblioteksentralen stiller spørsmål om 041 kan brukes for originalt talespråk for videoopptak. Komitéen mener dette er mulig i dag. For eksempel kan en registrere originalt talespråk i 041 \$h, når et engelskspråklig videoopptak er dubbet til for eksempel norsk og dansk: 041\$aengnobdan\$heng
- 100 \$e
Biblioteksentralen ønsker å utvide bruken av 100 \$e, betegnelse for funksjon. I dag er 100 \$e forbeholdt juridisk litteratur, og bruken er knyttet til instruksjoner i Katalogiseringsregler. De nye katalogiseringsreglene RDA vil bli endret på dette punkt, men Komitéen ønsker ikke å gjøre endringer i de nåværende reglene.
Komitéen vil se nærmere på endringer i NORMARCs 008/33, 008/34 og ta en gjennomgang av 019.

8/11 Nytt delfelt NORMARC 700 \$i

I sak 20/10 (møte 3/10) fikk komitéen spørsmål fra PODE-prosjektet om muligheten for å vise FRBR-relasjoner i NORMARC-formatet. Komitéen kunne da ikke anbefale den foreslåtte løsningen med å angi originaltitler i 700 \$t med 2. indikator =2 og oversatte analyttitler i 740, siden formatet ikke skiller mellom verk og uttrykk på denne måten. MARC 21 har en mulighet for å angi slike relasjoner (700 \$i). Løsningen i MARC 21 angir en relasjon eksplisitt via en tekststreng. Dette er ikke særlig elegant ut i fra et ønske om å kunne prosessere informasjonen maskinelt. Komitéen vil likevel se nærmere på om vi skal innføre tilsvarende mulighet i NORMARC. Delfelt \$i er i NORMARC allerede tatt i bruk til annet formål. Komitéen vil se nærmere på om andre delfelter i 700 kan brukes til å angi slike relasjoner.

9/11 Klargjøring av delfelt i NORMARC felt 650

Norsk komité for klassifikasjon og indeksering (NKKI) har sett nærmere på delfeltene i 650 i NORMARC-formatet. De har kommet med en rekke forslag til endringer:

1. NKKI ønsker en tilføyelse til innledende tekst til 650 i NORMARC for å si noe nærmere om bruken av 650 \$c (Aktive datoer) og \$d (Sted) i forhold til bruken av 650 \$y (Kronologisk underavdeling) og \$z (Geografisk underavdeling). Den måten som MARC 21 beskriver disse feltene er mer eksplisitt enn i NORMARC. MARC 21 plasserer 650 \$c og \$d i "Main term portion" og 650 \$y og \$z i "Subject subdivision portion". Komitéen er enige i at det kan være behov for en presisering i NORMARC. Avsnittet: "Bibliotekene må velge om de ønsker å samle alle aspekter av et emne i \$x, eller om de ønsker å detaljere ved å bruke \$v, \$x, \$y og \$z" får følgende tilføyelse: "\$c og \$d kan brukes for å tid- eller stedfeste navngitte hendelser, begivenheter eller tilfeller som opptrer som emneord i \$a. Disse feltene er sjelden i bruk."
2. NKKI peker videre på at 650 \$c og \$d er blitt byttet om i forhold til MARC 21, dvs. at NORMARCs 650 \$c korresponderer med MARC 21s 650 \$d og NORMARCs 650 \$d korresponderer med MARC 21s \$c. Komitéen mener vi ikke uten videre kan rette dette opp. Vi vet for lite om implementeringen av feltene hos systemleverandørene og i hvilken grad det er registrert data i disse feltene i NORMARC-baserte systemer. Komitéen kommer derfor til å ta opp saken med systemleverandørene før vi eventuelt endrer i NORMARC.
3. NKKI foreslår videre at teksten som forklarer bruken av 650 \$c og \$d endres. Komitéen er enige i NKKIs forslag til endringer, med noen mindre endringer. Komitéen foreslår at forklaringen til 650 \$c endres til: "Sted/lokalitet for hendelse, begivenhet, tilfelle. 650 \$c må ikke forveksles med 650 \$z som er geografisk underinndeling". Tilsvarende blir ny tekst for 650 \$d: "Tidspunkt for hendelse, begivenhet, tilfelle. 650 \$d må ikke forveksles med 650 \$y som er kronologisk underinndeling". Vi har her forutsatt at 650 \$c og \$d byttes om, jf. pkt. 2 over.
4. NKKI foreslår også at det tas inn et nytt eksempel på bruken av 650 som inneholder \$x og \$y. Komitéen er enige og vil ta inn følgende eksempel i NORMARC:
650^1\$aMusikk\$xHistorie\$y1990-1999
5. Komitéen er også enige med NKKI i at det sies noe nærmere om bruken av 650 \$0 Kvalifikator i NORMARC. Følgende tekst tilføyes her: "Bibliotek som knytter klassifikasjonsnumre til emneord med \$1 kan registrere emnets faglige vinkling i \$0.". Komitéen mener dog at dette gjelder flere steder i 6xx og vil tilføye denne forklaringen også her.

10/11 Islandske navn og patronymikon

I sak 09/10 (møte 1/10) trakk komitéen sin anbefaling knyttet til behandling av islandske navn og patronymikon (se sak 28/09 fra møte 2/09 for selve anbefalingen). Komitéen har nå undersøkt saken nærmere. Det finnes en konvensjon fra 1981 om dette: ”Konvensjon mellom Norge, Danmark, Finland, Island og Sverige om nordiske statsborgeres rett til å bruke sitt eget språk i et annet nordisk land”. Her slås det fast at norske skattestyresmakter og andre offentlige organer ikke kan invertere islandske navn. Komitéen anbefaler derfor at man følger ordlyden i 22.4A og ikke inverterer islandske navn. Islandske navn skal bare inverteres etter ønske fra den det gjelder. Når det gjelder norske navn med patronymikon, inverteres disse i henhold til norsk navnelov.

11/11 Analytter i 700 i NORMARC

Saken ble utsatt på grunn av tidsnød.

12/11 Lenking

Saken ble utsatt på grunn av tidsnød.

13/11 Nytt system for BIBSYS

Nina Berve orienterte komitéen om status for BIBSYS sin implementering av nytt system, som skal være i drift 1. januar 2013.

14/11 Eventuelt

Det er tidligere bestemt at innholdet i nasjonalt autoritetsregister skal basere seg på nasjonalbibliografisk produksjon. Nasjonalbiblioteket vil i den sammenheng få avklart om personer det kun finnes emneinnførsler på, som for eksempel ikke har skrevet noe eller komponert noe, også skal være med i registeret. Komitéen synes det er greit å ta med slike autoriteter i det nasjonale registeret.